

හැඟීම්වලට වහල් නොවී බුද්ධියට තැන දීම, තර්ක ශාස්ත්‍රයේ පැනෙන න - රූපික තර්කාභාස ඇසුරින් සිදු කරන විචාරාත්මක විමර්ශනයක්

Prasad P.L. Jayalal

හැඳින්වීම

විවිධත්වයෙන් හා විෂමත්වයෙන් අනූන වූ මෙම සමාජ වපසරිය තුළ පුද්ගල ජීවන ක්‍රියා කලාපය ද එකී ගති ලක්ෂණ වලින් සමන්විත බැව් පැහැදිලිය. මෙකී සමාජ වපසරියේ සුජීවත් වන මිනිසාගේ චරිත ස්වභාවය තේරුම් ගැනීම උගහටය. එබැවින් මොනයම් ආකාරයකින් අධ්‍යයනය කර බැලුවද මිනිස් ස්වභාවය පිළිබඳව නිශ්චිත නිගමනයකට එළඹීම අසීරුය.

මේ අනුව මෙකී සමාජගත පුද්ගල ස්වභාවයන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය නිසි ලෙස තේරුම් ගැනීමේ අපහසුව නිසාම අප සමාජයේ විවිධ ආකාරයෙන් මුළාවට පත් වන අවස්ථා අපමණය. මෙම තත්ත්වයන් තුළ විශේෂයෙන් අපට සිදු වනුයේ අපගේ බුද්ධිමය භාවය හා තාර්කික චින්තනය පසෙකලා හැඟීම් හා ආකල්ප උපයුක්තයෙන් යම් යම් නිගමන වලට එළඹීමයි. ඇතැම් විටක එය අපගේ ආචාරවත් බව යැයි හැඟී ගියද ඉන් අයුතු ප්‍රයෝජන වෙනකෙකු විසින් බුක්ති විදීමට කටයුතු කරනු ඇත. උක්ත ආකාරයේ විවිධ වූ වෛතසික රටාවන්ගේ යම් යම් ස්වරූප තර්ක ශාස්ත්‍රයේ පැන නැගෙනු ලබන න - රූපික තර්කාභාස වලින් යථාවබෝධ කොට ගත හැකිය.

විශේෂයෙන් ම එකිනෙකාගේ පරමාර්ථයෙන් නිෂ්ඨාවන් සපත කර ගැනීම උදෙසා විවිධ ආකාරයේ තර්ක ගොඩ නගමින් එකී තර්ක සනාථ කර ගැනීම උදෙසා ඇතැම් අවස්ථාවන්හි මුසාවන් ව්‍යාජ හේතූන් හා මිනිසුන් මුළාවට පත් කිරීම් සිදු කරනු ලබයි. ඒ අනුව හුදෙක් කථනයේ දී පමණක් නොව ලේඛනයේ දී ද මිනිසුන් මුළාවට පත්වන ආකාරයේ භාෂා භාවිතයන් සිදු කරයි. එවැනි අවස්ථාවන්හි මෙම න - රූපික තර්ක ආභාස ඉස්මතු වනු ලබයි. ඒවා නිසි ලෙස හඳුනා ගැනීම බුද්ධි ගෝචර වූ නිගමනයන්ට එළඹීම උදෙසා ඉවහල් වේ.

තවදුරටත් අප නිබඳවම නොදැනුවත්වම මුළාවට පත්වන අවස්ථා බොහෝය. මෙහි දී දේශපාලඥයින්ගේ ක්‍රියා කලාපය ඉහලින් ම පවතිනු ලැබේ. එමෙන් ම ජනමාධ්‍යය කේෂ්ත්‍රයේ බොහෝ වෙළඳ දැන්වීම් කලාව තුළද ක්‍රියාත්මක වනුයේ මෙකී මිනිසුන් මුළාවට පත් කිරීමේ වැඩ පිළිවලය. මෙවන් අකාරයේ මුළා කිරීම් වලට හසු නොවීමට එම මුළාවට පත් කිරීමේ ප්‍රයෝග දැන සිටීම වැදගත්ය. එසේම මෙම න - රූපික තර්කාභාසයන් පිළිබඳව දැනුවත් භාවය ඇතිව හෝ නැතිව මෙම අවස්ථාවන් පොදු මහත් සමාජයේ සිදු වේ. ඒවා යහපත් චේතනාවෙන් හෝ අයහපත් චේතනාවෙන් සිදු විය හැකිය. මා මෙහිදී උත්සාහ කරන්නේ මෙම සමාජයේ මෙම පැතිකඩ පිළිබඳව උගත් හා නූගත් දෙපාර්ශවයට ම අවබෝධයක් ඇති කිරීම හා එහි ප්‍රායෝගික භාවිතාව පිළිබඳ විමර්ශනයක් සිදු කිරීමය. ඒ අනුව මෙහිදී මා පුවත්පත් ආශ්‍රිතව, පාර්ලිමේන්තු සංවාද ඇතුළත් හැන්සාඩ් වාර්ථාව හා රූපවාහිනී නාලිකාවන්හි විකාශනය කරන වෙළඳ දැන්වීම් සම්බන්ධයෙන් මූලික අවධානය යොමු කර ඇත.

මිනිසාගේ ස්වභාවය වනුයේ ප්‍රකාශ කරන දෙයට වඩා ප්‍රමාණයක් සිත්හි තබාගෙන ප්‍රකාශ නොකර සිටින ප්‍රමාණය විශාල වීමය. මෙකී ප්‍රකාශ නොකර සැගවී ඇති කොටස් ද හැඳින ගැනීම උදෙසා මෙම තර්කාභාසය පිළිබඳ අවබෝධය ඉවහල් වනු ඇත. එම යථාවබෝධය ඔබ මුළාවෙන් මුදවා

යථාර්ථය පසක් කර ගැනීමට බෙහෙවින් ඉවහල් වනු ඇත. එය සමාජ, දේශපාලන හා ආර්ථික යන පැතිකඩයන් උදෙසා වැදගත් වනු ඇත. ඒ අනුව තර්ක ශාස්ත්‍රයේ මෙකී ආභාසයන් පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී මූලික වශයෙන් මේ ආකාර ආභාසයන් න - රූපික ආභාසයන් ලෙසින් දැක්වනු ලැබේ. නමුත් මීට අමතර තර්කශාස්ත්‍රය තුළ රූපික ආභාස ලෙසින් මූලික කොටසක් පවතිනු ලැබේ. එනම් එය ඇරිස්ටෝටලියානු තර්කන පද්ධතියේ තර්ක ආභාසයන් පිළිබඳව ගොඩ නැගෙන වැදගත් කොටසක් ලෙසින් හැඳින් ගත හැකිය. මේ අනුව මූලික වශයෙන් මෙම රූපික හා න - රූපික තර්කාභාසයන් පිළිබඳ අවබෝධය මෙහිදී හැඳින් ගැනීම වැදගත්ය.

රූපික තර්කාභාස (Formal Fallacies)

රූපික තර්කාභාසයන් පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී අපට පසක් වනුයේ මෙම ආභාසයන් මූලික වශයෙන් රූපික තර්කන පද්ධතියක් යටතේ දක්නට හැකි බවය. එනම් මෙම ආභාසයන් ඇති වීමේ දී කිසියම් තර්කයක ව්‍යුහය නැතිනම් එම තර්කයන්හි අදාළ අකෘතිය බිඳ වැටීම මෙන්ම තාර්කික නියතීන්ට හා රීතීන්ට අනුකූල නොවීම යන කරුණු කාරණා හේතු කර ගනිමින් ඇති වන්නා වූ ආභාස රූපික ආභාස වන බවය.

උදා - ඉදින් සියලු A, B වේ නම් එවිට සියලු A, C වේ.

සියලු A, C වේ.

එමනිසා සියලු A, B වේ.

මෙම තර්කය නිෂ්ප්‍රමාණ වේ. එනම් මෙහිදී මෙම තර්කය තර්කශාස්ත්‍රයේ එන මිශ්‍ර සෝපාධික තර්ක වලට අයත් නාස්ති ප්‍රකාරය රීතිය මෙම තර්කයේ බිඳවැටී ඇති බැවිනි. එනම් ' සාධ්‍ය අවයවයේ අපරාංගය ප්‍රතිශේධ කිරීමෙන් නිගමනය කර ගන්නා පූර්වාංගයේ ප්‍රතිෂේධය' යන ආකෘතිය මෙහි බිඳ වැටී ඇත. එනම් මෙහිදී නාස්ති ප්‍රකාර රීතිය බිඳී ඇත. අනුව මෙම තර්කය තුළ රූපික ආභාසය ඇති වී ඇති ආකාරය පැහැදිලි කර ගත හැකිය. මෙම ආභාසයන් ඇති වීමේ දී කිසියම් ආකාරයක බාහිර ලෝකය පිළිබඳ සිතා බැලීමක් හෝ එහි ප්‍රායෝගික භාවිතය පිළිබඳව තැකීමක් සිදු නොකරයි. අවැසි වන්නේ පවත්නා වූ තාර්කික ව්‍යුහයන් හා රීතීන් ට අදාළ ආකාරයෙන් තර්කය ගොඩ නැගී තිබීම පමණි. මේ අනුව සාම්ප්‍රදායික ඇරිස්ටෝලියානු තර්ක ශාස්ත්‍රය තුළ මේ ආකාර වූ රූපික තර්කාභාසයන් ද බොහෝ ප්‍රමාණයක් දැකිය හැකිය. මෙහිදී ඒ පිළිබඳ පුළුල් අවධානයක් යොමු නොකරන අතර අවැසි වනුයේ න - රූපික තර්කාභාස හා රූපික තර්කාභාස අතර මූලික වෙනස හැඳින් ගැනීමය. මේ අනුව මෙම පරීක්ෂණය මගින් වැඩි අවධානයක් යොමු කරනුයේ න - රූපික තර්කාභාසයන් උදෙසාය. ඒ අනුව න - රූපික තර්කාභාස පිළිබඳ අවධානය යොමු කළ හැකිය.

න - රූපික තර්කාභාස (Informal Fallacies)

මෙහි වචනාර්ථයෙන් ම ගත් කළ වැටහෙනුයේ රූපික නොවන තර්ක ආභාසයන් ඇති වීම යන්නය. මේ අනුව උක්තයේ සඳහන් කරුණට යෙදුනු ආභාස ක්‍රමයට හාත්පසින් වෙනස් ආකාරයකි මෙම න - රූපික තර්කාභාස තුළ දැකිය හැක්කේ. විශේෂයෙන් ම මෙහිදී වැදගත් කාරණයක් වනුයේ මෙම තර්ක ප්‍රායෝගික ලෙසින් බාහිර ලෝකයේ පවත්නා වූ තත්ත්වයන් සමඟ සක්‍රියව පවත්නා වූ ආභාසයන්

වන බවය. මේ ආකාරයෙන් මෙම ආභාසයන් දෛනික ජීවිතයේ දී ඇතැම් නිගමන වලට එළඹීමේ දී ඇති විය හැකි වැරදි සහගත ආකාරයේ නිගමන විය හැකිය. මේ අනුව මේ ආකාර නිගමනයන් කරා එළඹීම උදෙසා මූලික වන්නා වූ අවයවයන් පිළිබඳ මනා තාර්කික දැනුමකින් යුක්ත වීම වැදගත් වනු ලැබේ. විශේෂයෙන් නිගමනයට අදාළ නොවන ආකාරයේ හා එය සනාථ කිරීමට තරම් ප්‍රමාණවත් නොවන ආකාරයේ අවයවයන් තුළින් අප දෛනික ජීවිතයේ නිගමන ලගා කර ගැනීම හරහා අප මූලාවට පත් වන අවස්ථා බොහෝය. එවැනි තත්ත්වයන් උදෙසා යම් පූර්ව අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට මෙම න - රූපික තර්කාභාසයන් පිළිබඳව දැක්විය හැකිය.

මේ අනුව මෙම අධ්‍යයනය තව දුරටත් ප්‍රායෝගික ආකාරයෙන් මෙම න - රූපික තර්කාභාසයන් පිළිබඳව දැක්වීමට කටයුතු කර ඇත. මේ ආකාර වූ න - රූපික තර්කාභාසයන් 13ක් පමණ ඇරිස්ටෝටල් විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර තව දුරටත් මෙම න - රූපික තර්කාභාසයන් තර්ක ශාස්ත්‍රය උදෙසා ඉදිරිපත් වී ඇත. මේ අනුව මෙම න - රූපික තර්කාභාසයන් විවිධ වර්ගී කරණයන්ට ලක් කර ඇති නමුත් එම වර්ගීකරණයන් සම්බන්ධයෙන් ද පොදු එකඟතාවයක් දැකිය නොහැකිය. කෙසේ වෙතත් මෙම අධ්‍යයනය මගින් මෙම න - රූපික තර්කාභාසයන් පිළිබඳව ඉතා ප්‍රායෝගික ආකාරයේ අධ්‍යයනයක් සිදු කිරීම උදෙසා උත්සුක වනු ලැබේ. විශේෂයෙන් ම අප නොදැනුවත්වම මෙම සමාජයේ විවිධ නිගමන හා තීන්දු තීරණ ගැනීමේ දී මෙම අභාසයන්ගෙන් භ්‍රමයට පත් නොවීම උදෙසා මඟ පෙන්වීමක් මෙමගින් සිදු කර ඇත. එසේම තර්කශාස්ත්‍රය පිළිබඳ ඇල්මක් දක්වන නොදක්වන හෝ ඒ පිළිබඳ අවබෝධයක් ඇති හෝ නැති අය සඳහා මෙම අධ්‍යයනය පිටුවහලක් වනු ඇතැයි මාගේ අදහසයි.

තව දුරටත් මෙම න - රූපික තර්කාභාසයන් වඩ වඩාත් තේරුම් ගැනීමේ පහසුව උදෙසා මා මෙහිදී වඩාත් ප්‍රායෝගික යෙදුම් උපකාර කරගෙන ඇත. මන්දයත් හුදෙක් මෙම තාර්කික ආභාස පිළිබඳ දැනගැනීම පමණක්ම එයින් සිදු වන මූලාවන් පැහැදිලි කරගැනීමට උපකාර නොවන බැවිනි. ඒ අනුව වඩාත් රසවත් හා ප්‍රායෝගික වීම උදෙසා සරළ භාෂාවේ එන යෙදුම් මෙහිදී උපයුක්ත කරගෙන ඇත. එහිදී මාගේ අභිලාෂය වන්නේ තර්කශාස්ත්‍රය උගත් නූගත් සියලු දෙනාට මෙම විචාරාත්මක වින්තනය උදෙසා පෙරමං සැපයීමක් කිරීමටය. කෙසේ නමුත් මෙම අතීතය සංකීර්ණ සමාජයේ මූලාවට පත් නොවීම උදෙසා හෝ තම අභිලාශයන් සපහ කර ගැනීම උදෙසා හෝ මෙම තාර්කික ආභාස පිළිබඳ දැනුම පමණක් ප්‍රමාණවත් නොවන බවද සඳහන් කළ යුතුය. කෙසේ නමුත් මෙයින් හැගීම් වලට වහල් නොවී බුද්ධිමය ආකාරයේ තීරණ ගැනීම උදෙසා යම් රුකුලක් සැපයෙනු ඇතැයි මාගේ අදහසයි.

01. අර්ථාන්තර ආභාසය හෙවත් නො - අදාළ බව පිළිබඳ තර්කාභාසය (Fallacies of Irrelevancy)

1.1 හැඳින්වීම (Introductoin)

න - රූපික තර්කාභාසයන් පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී අපට අර්ථාන්තර හෙවත් නො - අදාළ පිළිබඳ තර්කාභාස පද්ධති කාණ්ඩය පිළිබඳව මූලික වශයෙන් අධ්‍යයනය කළ හැකිය. මේ අනුව මෙම ආභාස කාණ්ඩ කීපයක් යටතේ අධ්‍යයනය කළ හැකිය. මෙම ආභාස කාණ්ඩයේ පොදු ලක්ෂණයන් කෙරේ අවධානය යොමු කිරීමේ දී අපට පසක් වන කාරණයක් වන්නේ සාක්ෂි මගින් සනාථ කිරීමට උත්සාහ කරන නිගමනයන් වෙනුවට ඊට අදාළ නොවන නිගමනයන් සනාථ කිරීමට උත්සාහ කිරීමය. මේ අනුව මෙහිදී සාවද්‍ය නිගමනයක් ඔප්පුවීමට ඉඩ හැරීම හෝ ඉදිරිපත් කරනු ලබන කරුණු නිගමනයට අදාළ බවින් තොරවීමද සිදු වේ. ඉදිරිපත් කරන කරුණු හා නිගමනයට අදාළ බවින් තොර වීම සිදු

වේ. ඉදිරිපත් කරන කරුණු හා නිගමනය පිළිබඳ සලකා බැලීමේ දී අවයව හා නිගමනය අතර කිසියම් නොඅදාළ භාවයක් දැකිය හැකි බව මෙම තර්කාභාස පිළිබඳව අධ්‍යයනයේදී ගම්‍ය වන්නකි. මෙහිදී මෙම කාණ්ඩය යටතේ ඉදිරිපත් වී ඇති තර්කාභාස කීපයක් දැක්විය හැක.

1.2 තර්ජනාත්මක තර්කාභාසය. (Appeal to Force)

මෙය මට ඔබට දුලබ අවස්ථාවක් නොවේ. මෙය අප සියලු දෙනා සෘජු හෝ වක්‍රව අත්විධ ඇත. කෙසේ වෙතත් මෙහි අවසාන ප්‍රතිඵලය වනුයේ බියට හෝ මානසික පීඩනයට ලක් වී 'හරි' හෝ 'වැරදි' ආකාරයේ කරුණු පිළිගැනීමට කටයුතු කිරීමයි. ඒ අනුව මෙය 'තර්ජනාත්මක තර්කාභාසය' ලෙස තර්ක ශාස්ත්‍රයේ තුළ හඳුන්වනු ලැබේ. ඒ අනුව යමෙකුගේ අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගැනීම උදෙසා එයට අදාළ යුක්තීන් හා කරුණු දක්වනු වෙනුවට සෘජු හෝ වක්‍ර ලෙස තර්ජනය කරමින් බියට හෝ මානසික පීඩනයට ලක් කිරීමෙන් එකී අරමුණ සාක්ෂාත් කර ගනී. මෙහිදී ඕනෑම අයෙකුට පාහේ සෘජු වශයෙන් සිදු කරන තර්ජනයක් හැඳින ගැනීම පහසු උවත් යම් යම් ප්‍රකාශනයන්හි ගැබ්ව පවත්නා වක්‍රාකාර තර්ජනාත්මක ස්වරූපය හැඳින ගැනීම පහසු නොවේ. නමුත් තර්කානුකූලව සියුම් ආකාරයෙන් ඒ පිළිඳව පරීක්ෂා කරන්නෙකුට එහි සත්‍යය වශයෙන් ම තර්ජනාත්මක ස්වරූපයක් ගැබ්ව පවතින බව පැහැදිලි වේ.

උදා :- “කවුරු කොහොම පක්ෂ මාරු කරත් ඒ අයගේ ඔය කොයිකාගේත් ෆයිල් එකක් අප සතුව පවතින බැවින් පරිස්සම් වීම හොඳය..”

මෙම ප්‍රකාශය පසුගිය කාලවකවානුවේ දේශපාලන වේදිකාවක් මත ඇසීමට හැකි වූ ප්‍රකාශයකි. මෙහිදී කිසියම් ආකාරයේ සියුම් තර්ජනයක් සිදු කරන බව පැහැදිලි කරගත හැකිය. මේ අනුව පක්ෂමාරු කරන හා ඒ සඳහා අදහස් ඇති අයගේ වැරදි සහගත ලිපිගොනු හා තොරතුරු හෙළි කිරීමට අවස්ථාව ඇති බැවින් විරුද්ධවාදී වීම සම්බන්ධයෙන් නැවත වාරයක් සිතීමට හා එසේ නොකර සිටීම උදෙසා පියවරක් සියම් තර්ජනයක් සමඟ උක්ත ආකාරයේ ප්‍රකාශනයන් මගින් සිදු වේ.

ඒ අනුව මෙහි දී සෘජු ආකාරයෙන් සිදු කරණු ලබන තර්ජනය අපට තේරුම් ගත හැකි වුවද උක්ත ආකාරයේ වක්‍රාකාරයෙන් සිදු වන තර්ජනය එය තර්ජනයක් දෝ යන්න පවා තේරුම් ගත නොහැකි ලෙස අප මුළා කරවනු ඇත. මෙම තත්ත්වය අප සමාජ ව්‍යවස්ථා තුළ සුලබව දක්නට ඇත. මෙහි දී මූලික ලෙස සෘජු තර්ජනය හා වක්‍ර තර්ජනය පිළිබඳ සමාජයේ සිදු වූ සංසිද්ධීන් තුළින් තව දුරටත් අවබෝධ කරගත හැකිය.

1.3 දෛන්‍ය මූල තර්කාභාසය (Appeal to Pity)

'හිත හොඳ කත හැමදාමත් ගැබ්බරය' මෙය අප සමාජය තුළ අප අසා ඇති උපහැරණයකි. අනුකම්පාව යහපත් වුවද මෙමගින් සමාජය තුළ පුද්ගලයා මුළාවට පත් වන අවස්ථා ඇත. එසේ වීමෙන් ඇතැම් කපටි මිනිසුන්ගේ හෝ වෙනයම් ජීවන සංසිද්ධීන් තුළ අප අතාර්කික වී තීන්දු තීරණ ගැනීම සිදු කරන ලබන අවස්ථා බොහෝය. ඒ අනුව තර්කශාස්ත්‍රය තුළ මෙය න - රූපික තර්ක ආභාසයක් ලෙස 'දෛන්‍ය මූල තර්කාභාසය' ලෙස විග්‍රහ කරනු ලබයි.

උදා :- ආයතනයෙන් අයතා ලෙස මුදල් ලබා ගැනීමේ සිද්ධියක් සම්බන්ධයෙන් එම වරද සිදු කරන පුද්ගලයෙක් ආයතන ප්‍රධානියෙකු ඉදිරියේ සිදු කරන ප්‍රකාශනයක්. “ මම මේ මුදල් අයතා ලෙස

ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වැරදි කරු බව පිළිගනිමි. නමුත් මට එසේ කිරීමට සිදු වූයේ දරුණු රෝගී තත්ත්වයකින් පෙළෙන මගේ බිරිඳට ඖෂධ සඳහා විශාල මුදලක් වැය වන නිසාත් අධ්‍යාපනය ලබන වයසේ සිටින දරුවන් හය දෙනාට මාසිකව විශාල මුදලක් වැය වන නිසාත්ය. ඒ නිසා මට නීතමය පියවර ගෙන දඬුවම් නොකරණ ලෙස ගරු ඔබ කුමාගෙන් බැගැපත්ව ඉල්ලා සිටිනවා.”

මේ අනුව මෙම උදාහරණය සම්බන්ධයෙන් කරුණු අධ්‍යයනය කිරීමේ දී අපට මෙම වැරදි කිරීම සම්බන්ධයෙන් දඬුවම් විදීමට සිටින පුද්ගලයෙකු ආයතන ප්‍රධානියාගේ අනුකම්පාව දිනා ගැනීම උදෙසා පාපොච්චාරණය කරන කරුණු මගින් පැහැදිලි වේ. ඒ අනුව නිගමනය සනාථ කර ගැනීමට අදාළ කරුණු වෙනුවට අසන්නා තුළ ‘අනුකම්පාව’ ඇති වන ආකාරයේ කරුණු ගෙනහැර දැක්වීම මෙහි දී සිදු වේ. මෙය සාමාන්‍යය ජන ජීවිතයේ සුලභව සිදු වන්නක් ලෙස පැහැදිලිය. එසේ ම දේශපාලන කරලියේ ද මෙවැනි අනුකම්පාව දිනා ගැනීමේ ප්‍රකාශයන් සිදු කරමින් තම තමන්ගේ අදහස් හා පාලන ක්‍රියාත්විතයන් සම්බන්ධයෙන් මහජනතාව තුළ අනුකම්පා සහගත හැගීම් ඇති කර ගනිමින් තම තමන්ගේ වාසිය වෙනුවෙන් ක්‍රියා කරන ආකාරය දකිය හැකිය.

1.4 ජනෝද්වේදන තර්කාභාසය

කෘතකජන වූ මිනිස් චිත්ත සන්තාපයන්ගේ හැගීම් හා ආකල්පයන්ට ආමන්ත්‍රණය කරනු ලබන භාෂාව ලෙස මෙම තර්කාභාසය හඳුනා ගත හැකිය. එබැවින් සමාජ ව්‍යවස්ථයේ බහුල ලෙස පුද්ගලයන් හුමයට පත් වනු ලබන න - රූපික තර්කාභාසයක් ලෙස තර්කශාස්ත්‍රයේ දක්වනු ලබන ජනෝද්වේදන තර්කාභාසය හඳුනා ගත හැකිය. අප මෙතෙක් අධ්‍යයනය කළ තර්කාභාසයන් වාචික බවට පමණක් සීමා උවද මෙම ජනෝද්වේදනය ලිපි ලේඛන තුළින් ද සිදු කරනු ලබයි. මෙහි දී සිදු වනුයේ හුදෙක් ‘නංගි පෙන්නවා අක්කා දීම’ වැනි ක්‍රියාවකි. විශේෂයෙන්ම පුද්ගල චිත්ත සන්තාපයන්ගේ ඇති ආදරය, තරඟව, වේදනාව, පළිගැනීම, අගය කරනු ලැබීම, සැලකිල්ලට ගැනීම ආදී චිත්ත වෛතසිකයන් උත්තේජනය කොට විවිධ ක්‍රියාවන්ට පෙළඹ වීම පොළඹවා ගැනීම මෙතුළින් සිදු කරයි.

උදා :- මේ රටට, ජාතියට මුස්ලිම් ජනතාව කරන විනාශය තව දුරටත් බලා නොසිටිය යුතුය. මෙම තත්ත්වය නිහඬව බලා සිටියහොත් මහා ජාතිය වන සිංහලයන්ගේ විනාශය අත ලඟම සිදු වනු ඇත. වසර දෙදහස් පන්සියකටත් වඩා උරුමකම් කියන මේ සිංහලයන්ගේ රට හම්බයන්ගෙන් ආරාක්ෂා කර ගැනීමට මුස්ලිම් විරෝධී සටනට ඔබත් එක් වන්න.”

ජාතිවාදී, ආගම්වාදී, කුලවාදී අදහස් උත්තේජනය කරමින් මිනිස් චිත්ත සන්තාපයන්ගේ ප්‍රපෝපකාරී මානසික තත්ත්ව ප්‍රතියමාන කිරීම උදෙසා උක්ත ආකාරයෙන් ජනෝද්වේදනය කිරීම හරහා සිදු කළ හැකිය. රටක් ජාතියක් ලෙස පිරිහීමට ද මෙවැනි දෑ සෘජු ලෙසම අපට බලපා තිබේ. යම් යම් දේශපාලන අරමුණු හෝ ජාතිවාදී අරමුණු පදනම් කර ගනිමින් මේ ආකාරයෙන් ජනතා පදනමක් මුලා කිරීම බොහෝ සෙයින් දක්නට ලැබේ.

සාමාන්‍ය පොදු ජන ජීවිතය තුළ පමණක් නොව දේශපාලන වේදිකාව, ජනමාධ්‍යය, වෙළඳ දැන්වීම් කලාව ආදී බොහෝ පැතිකඩ ගණනාවකින් මෙකී ජනෝද්වේදනය සිදු කරයි. මේ හරහා ඉතා සියුම් ආකාරයෙන් අපගේ බුද්ධිය වසඟ කොට අපව සෘජු හෝ වක්‍ර ලෙස මුලාවට පත් කරයි.

1.5 පුද්ගලාලම්බන තර්කාභාසය (Argument Against the Person)

කිසියම් සංසිද්ධියක දී හෝ අවස්ථාවක දී යමක් පිළිගැනීමට හෝ ප්‍රතික්ෂේප කිරීම උදෙසා සිදුව ඇති දේ පසෙකලා එය සිදු කරන තැනැත්තාගේ හෝ පාර්ශවයේ පුද්ගලත්වය මත එල්ල ගනිමින් නිගමන ලබා ගැනීම මෙහිදී සිදු කරයි. අප වැනි රටක මෙවැනි දෑ දුලබ නොවේ. මේ අනුව න - රූපික තර්කාභාසයක් ලෙස පුද්ගලාලම්බන තර්කාභාසයද වැදගත්ය.

හොඳ හෝ නරක ආකාරයේ නිගමනයන් සනාථ කිරීම උදෙසා තර්ක කිරීම වෙනුවට එක් එක් පාර්ශවයේ පුද්ගල පසුබිම් ස්වභාවය විවරණය කිරීම හරහා නිගමන පසක් කිරීම මෙහි දී සිදු වේ. බහු සංස්කෘතියන්, ජාතිවාදී ස්වරූපයන්, ආගම්වාදී ස්වභාවයන් හා කුලවාදී ස්වභාවයන් සක්‍රීය වූ අප රට තුළ මෙම ආභාසය තුළින් මිනිසුන් භ්‍රමයට පත් කරනු ලබන අවස්ථා බොහෝය. මෙම ආභාසය බහුල වශයෙන් දේශපාලන කරලියේ සිදු වන ආකාරය දැකිය හැකිය. මේ අනුව මෙහිදී අසන ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු ලබාදීමට අපොහොසත් වීම හෝ ඒ සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් නොමැති වීම මෙන් ම ප්‍රශ්නය මඟ හැරයාම උදෙසා මෙම ක්‍රමවේදය යොදා ගැනීම සිදු කරයි.

උදා :- “ ගෙඩිරික් නීටිමේ ඔහුට හසුවන සෑම දාර්ශනයක් ම දැඩි ලෙස විවේචනය කරනු ලැබීය. ඔහු කෘති ගණනාවක් රචනා කරනු ලැබීය. එය ඔහුගේ ජීවිතයේ අවසාන කාලයේ සිදු වූවකි. නමුත් නීටිමේ උමතු රෝගයෙන් පෙළුණු අයෙකි. එබැවින් ඔහුගේ දර්ශනය පිළිගැනීම ගැටලු සහගතය.”

මෙම තත්ත්වයේ දී ද සිදුව ඇත්තේ පුද්ගලත්වය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමකි. මේ අනුව නීටිමේ දක්වන කරුණු ප්‍රතික්ෂේප කිරීම උදෙසා තාර්කිකව කරුණු දක්වීමක් නොකර ඔහුගේ පෞද්ගලික තත්ත්වයක් පිළිබඳ දැක්වීම සිදු කර ඇත. ඒ අනුව මෙම පුද්ගලාලම්බන තර්කාභාසය දෙපිරිසක් අතර නැත්නම් පාර්ශවයන් දෙකක් අතර සංවාද තුළදී ද ඉස්මතු කරනුයේ එකිනෙකාගේ වැරදි වසා ගැනීමට හා අනෙකාට මූලා කරමින් ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු නොදී ඉන් පැන යාමටය බව පැහැදිලි වනු ඇත. මෙහි දී ද සිදු වනුයේ ගැටලුව විසඳුම් දීම වෙනුවට අනෙක් පාර්ශවයේ පැවති තත්ත්වය විවේචනය කරමින් භ්‍රමයට පත් කිරීමයි. මේ ආකාරයෙන් මෙම පුද්ගලාලම්බන තර්කාභාසය පුද්ගලත්වය කෙරෙහි ද යම් පාර්ශවයන් කෙරෙහි ද ක්‍රියාත්මක කරමින් යථා තත්ත්වය වසන් කොට මූලාවට පත් කිරීම සිදු කරනු ලැබීම අවබෝධ කර ගත හැකිය.

1.6 යදෘච්ඡා තර්කාභාසය (Fallacy of Accident)

මෙහි දී සිදු වනුයේ පොදුවේ සාමාන්‍යය වශයෙන් පවතින නීතියක් හෝ සම්ප්‍රදායක් විශේෂ අවස්ථා සඳහා ද යොදා ගැනීමය. ඒ අයුරින් යොදා ගැනීම තුළින් පුද්ගලයා භ්‍රමයට පත් කිරීම සිදු කරයි. මේ ආකාර වූ විශේෂ අවස්ථාවන්ට පොදු නීතිය බල නොපාන බව දක්වමින් කරුණු ඉදිරිපත් කිරීම ද සිදු කරයි. මෙම අවස්ථාවන් පිළිබඳව ප්‍රායෝගික වශයෙන් කරුණු අධ්‍යයනය කිරීමේ දී පැහැදිලි වන කරුණක් වනුයේ බලය හා ධනය යන තත්ත්වයන් මත පදනම් වෙමින් සාමාන්‍යය පොදු නීතිය විශේෂ පුද්ගලයන් සඳහා විශේෂ ආකාරයෙන් යොදා ගනිමින් ඒ උදෙසා දඬුවම් කිරීම හෝ එය කිසියම් ආකාරයකට යටපත් කිරීමක් හෝ ඉන් මඟහැර යාමක් සිදු කිරීමක් මෙහිදී සිදු වන බවය. මේ ආකාරයෙන් කටයුතු කිරීම හරහා සිදු වනුයේ සාමාන්‍යය පොදු ජනතාව මූලාවට පත් කිරීමක් සිදු කිරීමය.

1.7 අර්ථාන්තරාභාසය (Fallacies of Irrelevancy)

සමාජ වපසරිය තුළ ජීවත් වන්නා වූ වර්ත මෙයයැයි කියා නිෂ්චිත නිගමනයකට එළඹීම අසීරුය. තම තමන්ගේ සිතැති අපේක්ෂා ඉටු කර ගැනීම උදෙසා ඔවුන් කටයුතු කරන්නේ නිරායාසයෙනි. එහි දී මූලාවට නැත්නම් භ්‍රමයට පත් වීම ද නොසර්ගිකව සිදු වනු ලබයි. මේ අනුව මෙම ආභාසය හරහා ද පුද්ගලයා මූලාවට පත් වන අවස්ථා බොහෝය. මේ අනුව මෙම **අර්ථාන්තරාභාසය** මගින් සිදු වනුයේ කථා කරනු ලබන මාතෘකාවට අදාළ නොවන ආකාරයේ කරුණු ඉදිරිපත් කිරීම හෝ කරුණු වරදවා වටහා ගැනීමක් තුළින් පූර්වයෙන් ඉදිරිපත් කරනු ලබන කරුණු වලට හාත්පසින් වෙනස් නිගමනයක් ලබා ගැනීමයි. මේ අනුව මෙම ආභාසය හරහා ද සමාජගත පුද්ගලයා භ්‍රමයට පත් වීම සිදු වේ.

02. දුබල උද්ගමන ආභාස (Fallacies of Weak Induction)

2.1 හැඳින්වීම (Introductoin)

මෙම කාණ්ඩය මගින් දැක්වෙන ආකාරයට යම් නිගමනයක් සනාථ කිරීම උදෙසා ගෙන එන සාක්ෂි අදාළ ඒවා උවද ඒවා ප්‍රමාණවත් නොවීම හෝ දුර්වල ඒවා වීමය. එනම් ඉදිරිපත්වන අවයව කිසියම් ආකාරයකට නිගමනය හා දුරස්ථ සබඳතාවක් පැවැත්වීම මෙහිදී දක්නට හැකිය. මේ අනුව හේතුව හා එලය අතර ඇති සබඳතාව වැරදි ලෙස වටහා ගැනීම, ව්‍යාජ හේතූන් හා සාක්ෂි මත කරුණු පිළිගැනීම හා ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් ඔබ්බට ගිය හේතූන් මගින් කරුණු සනාථ කිරීමද සිදු වේ. මෙම කාණ්ඩය යටතේ ද ආභාස කීපයකි.

2.2 ආප්ත ප්‍රමාණ තර්කාභාසය (Appeal to Authoority)

ජනප්‍රියතාව, පිළිගැනීම මගින් හුදෙක් සමාජගත පුද්ගලයා මූලාවට පත් වීම සිදු වේ. මෙකී තර්කාභාසය හරහා ඒ පිළිබඳ මනාව යථාවබෝද කරගත හැකිය. ඒ අනුව මෙහි දී සිදු වන්නේ යම් කෙනෙකුගේ ආප්තය හෝ අධිකාරිය මත ඔහු ප්‍රකාශ කරන ලද දෙය හෝ නිරූපනය කරන දෙය ප්‍රශ්න කිරීමකින් තොරව පිළිගැනීමට ලක් කිරීමය. විශේෂයෙන් ම මෙහි දී යම් ආයතනයක හෝ සංවිධානයක නිර්දේශයක් ඔහු විසින් ඉදිරිපත් කරන අතර එම ඉදිරිපත් කරන්නා එම අදාළ ක්ෂේත්‍රයේ කිසිදු අදාළත්වයක් නොමැති වන්නෙක් ද වේ. එබැවින් මෙම තත්ත්වය යටතේ පුද්ගලයාගේ ලැදියාව, පිළිගැනීම, කැමැත්ත හා ආශාව වැනි තත්ත්වයන් ඉස්මතු වීම මගින් අප භ්‍රමයට පත් වීම මෙහි දී සිදු වේ.

විශේෂයෙන් ම ජනප්‍රිය පුද්ගල වර්ත හා යම් ක්ෂේත්‍රයක් සම්බන්ධයෙන් විශේෂඥතාවක්, නිපුණතාවක් ඇති පුද්ගලයෙකු විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන නිර්දේශයන් ප්‍රශ්න කිරීමකින් තොරව, ඔප්පු කිරීමකින් තොරව පිළිගැනීම මගින් මෙම ආභාසය ඇති වේ. ඒ අනුව වෙළඳ දැන්වීම් කලාව, දේශපාලන වේදිකාව මත පමණක් නොව සාමාන්‍ය ජීවිතයේ සංවාදාත්මක අවස්ථා තුළ වුවද මෙම තර්කාභාසය සක්‍රීය බව පැහැදිලිය.

උදා :- ¹“ ආදරණීය බිරිඳක්, මවක් හැටියට යෙහාලි ගත කරන්නේ මං තරම්ම ක්‍රියාශීලී ජීවිතයක්. එයා හැකියාවන්ගෙන් පිරුණු කෙනෙක්.

මේ හැමදේම මට සතුටක්, හැම සතුටු මොහොතකම කොටසක් වෙන්න මම ක්‍රියාශීලී වෙන්න ඕන.

යෙහාලියි මමයි හැමදාම බොන්නේ ‘ඇන්ලීන්’ ඇන්ලීන් වල සාමාන්‍ය කිරි වලට වඩා දෙගුණයක් කැල්සියම් විටමින් ‘ඩී’ හා අස්ථි පෝෂක අඩංගුයි. ජීවිතයේ ක්‍රියාශීලීත්වයට අස්ථි ශක්තිය. දැන්ම ක්‍රියාත්මක වෙන්න ඔබේ අස්ථි රැක ගන්න.”

මෙම උක්තියේ දක්වා ඇති වෙළඳ දැන්වීම හරහා සිදු වනුයේ පුද්ගල මනස භ්‍රමයට පත් කිරීමකි. මන්දයත් ඉහත සඳහන් දැන්වීමේ අදහස් දක්වනු ලබන්නේ කුමාර සංගක්කාර හා ඔහුගේ බිරිඳ වන යෙහාලි සංගක්කාරය. විශේෂයෙන් ම මෙහිදී කුමාර සංගක්කාර අප රටේ ක්‍රිකට් ක්‍රීඩාව සම්බන්ධයෙන් සුවිශේෂ හා ප්‍රසිද්ධ සුවහසක් ජනතාවගේ ආදරය හා ගෞරවය දිනා ගත් පුද්ගලයෙකු වේ. නමුත් ඔහු උක්ත අදහස දක්වන්නේ ක්‍රිකට් ක්‍රීඩාව සම්බන්ධයෙන් නොවේ. ඔහු තමන්ට අදාළ නොවන කිරිපිටි නිෂ්පාදනය සම්බන්ධයෙන් ඉදිරිපත් කරන අදහස් පිළිගැනීමට ඒත්තු ගන්වනුයේ ඔහුගේ ජනප්‍රියතාව උපයුක්ත කර ගැනීම තුළිනි.

විශේෂයෙන් ම රටක් ලෝකයක් පිළිගන්නා ලද පුද්ගලයෙකු හා ඔහුගේ පවුලේ සමාජිකයන් යොදා ගන්නා මේ ආකාරයෙන් කරනු ලබන ඉදිරිපත් කිරීම් හරහා මහජනතාවගේ ආකල්ප හා අදහස් මූලා කිරීමට ලක් කරණ බව පැහැදිලිය. මෙවැනි අදහස් ප්‍රශ්න කිරීමකින් විචාරයකින් තොරව හුදෙක් ආප්තය මුල් කරගනිමින් පිළිගැනීම තුළින් පැහැදිලිවම සමාජගත පුද්ගලයා මූලාවට පත් වනු ලැබේ. ඔහු මෙහිදී යම් ආකාරයක ජනෝද්වේදනයක් ද සිදු කරයි. ‘දැන්ම ක්‍රියාත්මක වෙන්න ඔබේ අස්ථි රැක ගන්න’ යනුවෙන් දැක්වීම තුළින් එය විශදවේ.

2.3 අඥාන මූලික තර්කාභාසය (Fallacy of Ignorance)

නොදැනුවත්භාවය නැත්නම් අඥාන මූලිකත්වය පදනම් කරගෙනද මිනිසුන් මූලාවට පත්කිරීම් දැකිය හැකිය. විශේෂයෙන් ම යම් තර්කයක නිගමනය ගම්‍ය කර ගැනීමේ දී අසන්නාගේ නොදැනුවත් භාවය හෝ ඉදිරිපත් කරනු ලබන කරුණු කෙරෙහි මෙතෙක් සාක්ෂි නොමැති වීම යන්න පදනම් කර ගනිමින් අසන්නා භ්‍රමයට පත් කිරීම මෙහි දී සිදුවනු ලැබේ.

2.4 විලෝම යදාච්ඡාභාසය (Converse Fallacy)

මෙහි දී සිදු වනුයේ විශේෂ අවස්ථා එකක හෝ දෙකක පවතින තත්ත්වයන් සාමාන්‍ය පොදු අවස්ථාවන් ට යොදා ගැනීම මගින් නිගමන සනාථ කර ගැනීම සිදු කරයි. ඒ අනුව මෙම තත්ත්වය මූලික ලෙස අධ්‍යයන කරන ලද යදාච්ඡාභාසයේ ප්‍රතිවිරුද්ධ අර්ථය ඉදිරිපත් වන බව පැහැදිලිය. එනම් එහිදී සිදුවූයේ විශේෂ අවස්ථාවන්හි දී තත්ත්වයන් සාමාන්‍ය පොදු තත්වයන් කෙරෙහි යොදාගැනීමකි. ඒ අනුව විලෝම යදාච්ඡාභාසය තුළින් සිදුවනුයේ එහි ප්‍රතිවිරුද්ධ පැතිකඩයි.

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=cRcMqgmU-2o> 2018. 12. 25, 10.20 am

2.5 කාකතාලිය ආභාෂය (Post Hoc Ergo Propter Hoc)

සිදුවීම් දෙකක් සමීපව සිදුවීමේදී පසුව සිදුවන සිද්ධියට පූර්ව සිද්ධිය බලපාන බව සැලකීම තුළින් මෙම ආභාෂය ඇති වේ. එනම් කපුටෙකි ඉගිලෙන අවස්ථාවේදීම ගසකින් තල්ගෙඩියක් බිමට වැටේ. ඒ අනුව කපුටා ඉගිලියාම හා තල්ගෙඩිය වැටීම අතර කිසියම් කෙනෙකු සම්බන්ධයක් ඇති බව දැක්වීම මෙහිදී සිදු වේ. එනම් තල්ගෙඩිය වැටීමට කපුටාගේ ඉගිලියාම හේතුවූවාය යන්න දැක්වීම මෙම ආභාෂයේ ස්වභාවයයි. මෙම ආභාෂයේ ස්වභාවය ද නේකවිධ ලෙස සමාජයේ දක්නට ලැබේ. මෙම තත්ත්වය මූලික ව සමාජය ගැටුම්කාරී අවස්ථා ද අපට දැක ගත හැකි වේ. මුලින් සිදුවන සිදුවීම පසු සිද්ධියට බලපාන බව සාමාන්‍ය ලෙස සමාජයේ පිළිගැනීමට ලක් උනිද තාර්කික ලෙස සලකා බැලීමේදී අපට විෂද වනුයේ එසේ සැලකීමට නොහැකි බවය. මන්ද යත් යම් සිදුවීමක් මුලින් සිදුවූ නිසාම පසු සිද්ධිය එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සිදුවිය නොහැකි බැවිනි. ඒ අනුව මෙමගින් ද පුද්ගල මනෝභාවයන් හුමයට පත් කිරීම උදෙසා ඉදිරිපත් වන්නක් බව පැහැදිලිය.

2.6 න-ගමයතා ආභාෂය. (Fallacy of Non Sequiter)

මෙවැනි අවස්ථා තුළින්ද පුද්ගල මනෝ මූලික ස්වභාවයන් හුමයට පත් වීම දැකගත හැකිය. ඒ අනුව එම ආභාෂයේ දී සිදුවනුයේ ඉදිරිපත් කරනු ලබන කරුණු හරහා නිගමනය සනාථ කිරීමට හැකියාව තිබුණි ද තාර්කික වශයෙන් දැඩි තහවුරු කිරීමක් කළ නොහැකි වීමය. ඒ අනුව ඉදිරිපත් කරනු ලබන කරුණු හා නිගමනය අතර සාර්ථක සබඳතාවක් නොමැති වීමය. නේකවිධ පුද්ගලයන්ගේ අභිලාෂයන් හා පරමාර්ථ ඉටුකරගැනීම උදෙසා ප්‍රායෝගික ලෙස මෙවැනි අවස්ථා සමාජ ව්‍යවස්ථායේ නිරූපිතය මෙවැනි තත්ත්ව ස්වභාවයන් යථාවබෝධයෙන් විමර්ශනය කළ යුතුය.

03. සාවද්‍ය පූර්ව විනිශ්චයන් හා සම්බන්ධ ආභාෂ (Fallacies of Presumption)

03.01 හැඳින්වීම (Introductoin)

මෙම ආභාෂ කාණ්ඩය සම්බන්ධයෙන් පොදු ලක්ෂණයන් පිළිබඳ සලකා බැලීමේ දී අපට අවබෝධ වනුයේ සනාථ කිරීමට අවැසි නිගමනය පූර්ව අවබෝධයෙන් යුතුව තීරණය කරමින් එකී නිගමනය සනාථ කිරීම සඳහා සාක්ෂි ඉදිරිපත් කරමින් පූර්ව විනිශ්චය සාක්ෂි නිගමනය ලෙස ගැනීම මෙම කාණ්ඩයේ ආභාෂ වල සිදු වේ. ඒ අනුව මෙම ආභාෂ ප්‍රබේද කීපයකි.

3.2 සාධාසම තර්කාභාෂය. (Begging the Question)

ඔප්පු කිරීමට නැතහොත් සනාථ කිරීමට අවැසි දේ පිළිබඳ මූලික අවධානයෙන් හා අවබෝධයෙන් පෙළෙමින් තාර්කික වශයෙන් කරුණු ඉදිරිපත් කිරීම මෙහිදී සිදුවේ. ඒ අනුව අවසාන වශයෙන් සාධනය කරගැනීමට අවැසි නිගමනය පූර්ව අවයවයන් තුළට ඇතුළත් කිරීම සිදුකර නැවත එය තර්කානුකූලව ගම්‍ය වූ නිගමනයක් ලෙසින් ගැනීම **සාධාසම තර්කාභාෂය** නම් වේ. මෙවැනි අවස්ථාවන් යටතේ ද පුද්ගලානුබද්ධ මනෝ මූලික ස්වභාවයන් හුමයට පත් කිරීම තත්වාකාරයෙන් සිදුවනු ලැබේ.

3.3 බහු ප්‍රශ්න ආභාසය.

සමාජගත පුද්ගලයන් වශයෙන් අප නිරතුරුවම ප්‍රශ්න සමග ගනුදෙනු කරමින් ජීවත් වනු ලැබේ. මෙහිදී මෙම බහු ප්‍රශ්න ආභාසය ඇති වීම ද දක්නට හැකිය. විශේෂයෙන්ම මෙවැනි තත්ත්වයන් තුළ ද පුද්ගල මනෝ මූලික තත්ත්වයන් හුමයට පත් වීම සිදුවනු ලැබේ. මන්ද යත් මෙවැනි උපක්‍රමයන් යොදාගනු ලබන ලද පුද්ගලයා නිතැතින්ම මූලාවට පත් කිරීම පමණක් නොව උපභාසයට හා අපභාසයට ද බදුන් කොටලිය හැකිය. ඒ අනුව මෙහි දී සිදු වනුයේ සනාථ කිරීමට අවශ්‍යය කරන නිගමනය සාවද්‍ය ලෙස මූලික වශයෙන් තීරණය කරමින් ප්‍රශ්න යොමු කිරීමයි. මෙම ප්‍රශ්න යොමු කිරීම හුදෙක් එක් පිළිතුරකට සීමා නොවන අතරම එමගින් තව ප්‍රශ්න කිපියක් ඉස්මතු වනු ලැබේ.

එපමණක් නොව මෙම ප්‍රශ්න යොමු කිරීමේ දී ප්‍රශ්නය යොමු කරන්නාට සාධනය කර ගැනීමට අවශ්‍යය නිගමනය ප්‍රශ්නයේ අන්තර්ගත කිරීමද විශේෂත්වයකි. එබැවින් මෙකී ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සැපයීම සිදු කළ යුතුය. තව දුරටත් මෙම අසනු ලබන ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සැපයීමේ දී එම පිළිතුරු අසනු ලබන දෙයෙහි තහවුරු කිරීමක් බවටද පත් විය හැකිය. එබැවින් පිළිතුරු ලබා දෙන පුද්ගලයා පිළිගැනීමට මැලිවන දෙයක් උවද පිළිගැනෙන තත්ත්වයට මෙම ප්‍රශ්න ඇසීම සිදු කළ හැකිය.

3.4 අසත්‍ය ද්විධාකරණ ආභාසය (Fallacy of False Dichotomy)

මෙම ආභාසයද ඇති වනු ලබන්නේ පූර්ව ලෙස නිගමනය සනාථ කරමින් ඉදිරිපත් කිරීම් සිදු කරනු ලැබීමයි. ඒ අනුව මෙහිදී සිදු වන්නේ යම් කරුණක් සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමේ දී එහි විකල්ප දෙකක් දක්වාලමින් ඉන් අවැසි විකල්ප තහවුරු කර ගැනීමට උත්සුක වීමයි. එහි දී තෙවන විකල්ප අවස්ථාවක් සඳහා ඉඩ ඇතිරීමද සිදු කර ඇත. ඒ අනුව ගැටලුවක් උදෙසා පිළිතුරු ඉදිරිපත් කරන ලබන පුද්ගලයා ඒ උදෙසා ඒ උදෙසා විකල්ප දෙකක් දක්වමින් එහි වඩාත් ඵලදායී විකල්ප තහවුරු කිරීමට කටයුතු කරයි. ඒ අනුව මේ ආකාරයෙන් ද පුද්ගල මනෝභාවයන් හුමයට පත් කරමින් මේ ආකාර වූ සංසිද්ධීන් සිදු විය හැකිය. මෙය තර්ක ශාස්ත්‍රයේ **අසත්‍ය ද්විධාකරණ ආභාසය** ලෙස හඳුන්වයි. දේශපාලන කර්මයේ මෙන් ම සාමාන්‍යය ජීවිතයේ ද මෙවැනි අවස්ථා දැකිය හැකිය.

04. සංදිග්ධකා ආභාසය (Fallacies of Ambiguity)

4.1 හැඳින්වීම (Introductoin)

මෙම ආභාසමය තත්ත්වයන් බොහෝ සෙයින් ලේඛණයේ දී සිදු වේ. ඒ අනුව වාක්‍ය හා පදයක් තුළින් මතුකරන අර්ථයෙහි ඇති ව්‍යාකූලත්වය සංදිග්ධතාවයෙන් හෝ අස්ඵුටතාවයෙන් මත වෙනත් අර්ථයක් හෝ එවැනි ආකාරයෙන් වෙනයම් ආකාරයේ අරුත් පැන නැගීමක් මෙම ආභාස තත්ත්වයේ දී සිදු වේ. මෙම ආභාසය දෙයාකර වේ.

4.2 ශබ්දජල ආභාසය

යමක් ප්‍රකාශ කිරීමේදී එය නිවැරදිව අර්ථ සම්පන්නව ඉදිරිපත් කළ යුතුය. විශේෂයෙන්ම භාවිතා කරන වචන සංදිග්ධතාවයෙන් හා අස්ඵුටතාවයෙන් තොර විය යුතුය. එසේම එම වචන වල අර්ථයන් දෙකක් ගැබ්ව පැවතීම සිදුනොවිය යුතුය. එසේ වීමේදී මෙම **ශබ්දජල ආභාසය** ඇති වනු ලැබේ. මෙවැනි සංදිග්ධතාවයන් යුක්ත භාෂා භාවිතයක් තුළින් ද සමාජ ගත පුද්ගලයන් මූලාවට පත්විය හැකිය.

උදා :- “මනමාල මහත්තයෝ කිසිදේකට බය වෙන්න දෙයක් නැහැ. ඒ පැත්තේ වැඩ ඔක්කෝම මම අහවර කරලා තියෙන්නේ ආයේ දෙකක් නැහැ. ඒ දැරිවි එක පයින් ම ඔබකුමා එක්ක සහේට එන්න සුදානම්”

මෙම ප්‍රකාශය තුළින් ද ශබ්දජල ආභාසය ඇතිව ඇති ආකාරය විමර්ශනය කර ගත හැකිය. මෙහිදී කපුටා විසින් ප්‍රකාශ කරනු ලබන්නේ මානමාල පාර්ශවය මූලාවට පත්වන ආකාරයේ ප්‍රකාශයක්ය. මෙහි සංදිග්ධතාවයක් ඉස්මතු වනුයේ ‘ඒ දැරිවි එක පයින්ම සහේට ඒමට සුදානම්’ යන ප්‍රකාශය තුළ ධ්වනිතාර්තයක් ගැබ්ව පැවතීම නිසාය. එනම් එක් අර්ථයක් වනුයේ මනාලියගේ පාර්ශවය මෙම කාසාද යෝජනාවට කිසිදු විරෝධතාවයකින් තොරව එක හෙළාම කැමැති බවය. නමුත් එහි තවත් අර්ථයක් ද ගැබ්ව ඇත. එනම් මනාලියට ඇත්තේ එක් පාදයක් පමණක් බවත් එබැවින් ඇය එක පයින් මෙම මනාලයා සමග සහේට එන බවත්ය. මෙවැනි සංසිද්ධීන් තුළින් සමාජ ගතවන පුද්ගලයාව භ්‍රමයට පත් නොවන්නේද. ශබ්දජල ආභාසය පිළිබඳව මූලික වශයෙන් අවබෝධය ඇති පුද්ගලයෙකු මෙවැනි කරුණක් පිළිබඳව දෙවරක් සිතනු ලැබේ. විශේෂයෙන් ම යම් ප්‍රකාශය සෘජු මතුපිට අර්ථයට වඩා ඇතුලාන්තය නැත්නම් වක්‍රව ලබා දෙන අර්ථය කෙරෙහි ද සැලකිලිමත් වීම ඔබව භ්‍රමයට පත්වීමෙන් මුදවාලයි.

4.3. වාක්‍ය ජල ආභාසය (Fallacies Amphiboly)

මෙම ආභාසය ලේඛණයේදී සිදුවිය හැක්කකි. එනම් ලේඛණයේදී විරාම ලක්ෂණ වැරදි ලෙස හෝ ලියන ලද ලේඛණය ව්‍යාකරණමය දෝෂ සහිත වීමෙන් මෙම ආභාසය ඇතිවිය හැකිය. තවදුරටත් වචන අපරික්ෂාකාරී ලෙස යොදාගැනීම ද එයට හේතු වේ. මේ අනුව මෙම ලේඛණය වෙනයම් කෙනෙකු විසින් ඉදිරිපත් කිරීමට ලක් කිරීමේදී උක්ත ආකාරයේ දෝෂ එහි ඇතුළත් වීමෙන් **වාක්‍ය ජල ආභාසය** ඇති වේ. එසේ ආභාසය ඇති වීම මගින් පුද්ගල මනෝ මූලික ස්වභාවයන් තුළ විවිධාකාර වූ මූලාවන්ට පත් වීම තුළින් අරුත්සුන් ආකාරයේ ක්‍රියාකාරිත්වයන් ඇතිවිය හැකිය. තවදුරටත් බලාපොරොත්තු විරහිත ආකාරයේ කේදාන්තයන්ගෙන් ද යමක් කෙළවර විය හැකිය. උදා :- “එම අපරාධකරුවා වෙඩි තබා මරන්න. එපා ජීවග්‍රහනයෙන් අල්ලා ගන්න.”

“එම අපරාධකරුවා වෙඩි තබා මරන්න එපා. ජීවග්‍රහනයෙන් අල්ලා ගන්න.”

“එම අපරාධකරුවා වෙඩි තබා මරන්න එපා ජීවග්‍රහනයෙන් අල්ලා ගන්න.”

මෙම අවස්ථා තුනෙන් අපට තත්ත්වාකාරයෙන් මෙම වාක්‍යජල ආභාසය පිළිබඳව මනාව යථාවබෝධ වනු ලැබේ. මේ අනුව මෙවැනි අවස්ථා යටතේ සිදුවනු ලබන්නේ ද, ඇතැම් විට සැලකිලිමත් වීම මගින් හෝ නොවීම මගින් මෙම තත්ත්වයන් ප්‍රයෝජනයට ගැනීමය.

ඒ අනුව යම් කෙනෙකුගේ අවශ්‍යතාවයන් ඉටුකරගැනීම උදෙසා මෙවැනි සංදිග්ධතාවයෙන් යුතු ප්‍රකාශ නිකුත් කිරීමට අවස්ථාව ඇත.

05. භාෂා සාදාශ්‍රමය ආභාසය (Fallacy of Gramatical Analogy)

5.1 හැදින්වීම (Introductoin)

මෙම ආභාසය ද භාෂා ස්වරූපය මත පදනම් වෙමින් ගොඩ නැගේ. ඒ අනුව මෙහිදී සිදු වන්නේ ඉදිරිපත් වන කරුණු කිසියම් ව්‍යාකූල ස්වභාවයක් දක්නට ලැබිය. වෙසෙසින් ඔබ නිගමන සනාථ කිරීමටයාමේ දී නිගමනයන් ට ප්‍රමාණවත් නොවන ආකාරයේ කරුණු ඉදිරිපත් කිරීමක් මෙහිදී සිදු වේ. එනම් කරුණු සංගතතාවයෙන් යුතු වීමය.

5.2 සමූහ ආභාසය (Fallacy of Composition)

'එක මකුණයි ළමයෝ කන්නේ ඇයි ඔක්කෝම මකුණෝ මරන්නේ', මෙය සමාජයේ පවතින්නා වූ ඔබට මට හුරුපුරුදු නිතර ආසා ඇති ප්‍රකාශයකි. මෙම ප්‍රකාශයේ අන්තර්ගත වන්නේ **සමූහ ආභාසයයි**. සමූහ ආභාසය කුමක්ද යත් යම් සමූහයක පවත්නා එක් එක් අංශයන් වෙන් වෙන් වශයෙන් ගෙන සලකා බැලීමෙන් එහි පවත්නා තත්ත්ව ස්වභාවයන් සමස්ථය තුළ ඇතැයි නිගමනය කිරීමය.

උදා :- මෙම ක්‍රිකට් කණ්ඩායමේ එක් එක් ක්‍රීඩකයා දුර්වලයන් වේ. එබැවින් මෙම ක්‍රිකට් කණ්ඩායම දුර්වල ක්‍රිකට් කණ්ඩායමකි.

මෙයද සමූහ ආභාසයේ එක් අවස්ථාවකි. මෙම කණ්ඩායමේ එක් එක් ක්‍රීඩකයා සතු ලක්ෂණ සමස්ථය සතුය යන්න වැරදි නිගමනයකි. මේ අනුව සමූහයකින් එක් එක් ලක්ෂණය ගෙන විවරණය කිරීමින් එය සමස්ථයට ආදේශ කිරීම තුළින් ඇති වනුයේ පුද්ගල මනස මූලාවට පත්කරන්නා වූ ආකාරයේ ආභාසයකි. එක් එක් අය සමූහය තුළින් එළියට ගෙන විවරණය කිරීම හරහා එම හදුනාගත් ලක්ෂණ සමූහයට ආදේශ කිරීම යුක්ති සහගත නොවේ.

5.3 ඒකෙක ආභාසය. (Fallacy of Division)

මෙය සමූහ ආභාසයේ විරුද්ධ අර්ථය දෙන ආභාසය වේ. මේ අනුව මෙහි දී සිදු වන්නේ සමූහයේ පවතින ලක්ෂණය ඉන් වෙන් කර ගන්නා එක් එක් කොටසෙහිද පවතින බව දක්වන බැවිනි. ඒ අනුව මෙම තත්ත්වය මගින් ද විවිධ ආකාරයේ මූලාවට පත් කිරීම් උදෙසා යොදා ගනු ලබන අවස්ථා දැකගත හැකිය.

උදා :- “කැට රැගෙන එන සමූහය ආධාර ලබාගෙන නවක වදය ලබා දීමට නිවස් කුලියට ගනු ලැබේ. එබැවින් කැටයක් රැගෙන ආධාර එකතු කරනු ලබන සිරිපාල ද නිවසක් කුලියට ගෙන නවක වදය දෙනු ලබන්නෙක් වේ.”

මෙම අවස්ථාව ව ද ඒකෙක ආභාසය ඇති වන්නක් වේ. මෙහි කැට අරන් එන සමූහයේ ලක්ෂණ කැටයක් අරන් යනු ලබන සිරිපාල සතු බව ද පැවසීම මගින් සමස්ථය තුළ ඇති ලක්ෂණය ඔහු සතුව ඇති බව ද ඒත්තු ගන්වනු ලබයි. මෙවැනි ප්‍රකාශ හරහා අපේක්ෂා කරන්නේ යම් යම් පුද්ගලයන්ගේ සිතැති අපේක්ෂාවන් ඉටුකර ගැනීම උදෙසා සමාජ ගත පුද්ගලයාගේ මානසික තත්ත්වයන් මූලාවට පත්වන ආකාරයේ කටයුතු කිරීම නොවේ ද? ඒ අනුව සමූහයක ඇති ලක්ෂණ එහි අන්තර්ගත එක් එක් පුද්ගලයෙකු සතු වේ යන්න නිගමනය කිරීම ආභාසමය සහිතය. මෙවැනි තත්ත්වයන් පිළිබඳ යථාවබෝධය වැදගත්ය.

මේ ආකාරයෙන් විවිධ පැතිකඩයන් ඔස්සේ භාෂා භාවිතයේදී එනම් ලිඛිත හෝ වාචික යන දෙකොට්ඨාශයෙහි ම අපව භ්‍රමයට පත් වන ආකාරයේ භාවිතයන් සක්‍රීයව පවතී. මෙම තත්ත්වයන් පිළිබඳ මනා අවබෝධයකින් හා අවධානයකින් පසුවීම හරහා වංචනික මිනිසුන්ගේ මූලාවට පත් කිරීම් වලට හසු නොවී සිටීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇත. මෙකී තර්කාභාෂයන් කෙනෙකු යහමගට ගැනීම සඳහා ද උපයුක්ත කරගැනීමේ හැකියාව පවතී. එසේ යොදාගත්ත ද යම් ආකාරයක පුද්ගල මනෝමූලික ස්වභාවයන් භ්‍රමයට පත් කිරීම සිදුවේ. මේ අනුව සමාජගත පුද්ගල අනේකවිධ ස්වභාවයන්ගේ යථාර්ථවත් ස්වභාවයන් අවබෝධ කරගැනීම උදෙසා මෙම තර්කාභාෂ පිළිබඳ අධ්‍යයනය හා අවබෝධය වැදගත් බව මාගේ හැඟීමයි.

යතුරු පද - තාර්කිකත්වය, තර්කාභාස, මූලාව, යථාර්ථය, බුද්ධිය

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

එදිරිසිංහ දයා, පෙරේරා ඥාණදාස, දහනායක සෝමප්‍රිය, **මූලික තර්ක ශාස්ත්‍රය**, වත්මා ප්‍රකාශකයෝ, දෙහිවල, 1999

ජයදේව එන්. ජී. එස්, අතුකෝරාල දයාරෝහණ, **සාම්ප්‍රදායික තර්ක ශාස්ත්‍රය (ඇරිස්ටෝටලියානු)**, ශික්ෂා මන්දිර ප්‍රකාශන, 1992

ඤාණසේසර හිමි අල්පිටියේ, **සාම්ප්‍රදායික හා නවීන තර්ක ශාස්ත්‍රය**, නොත්වින් ප්‍රින්ට්ස් සෙන්ටර්, පේරාදෙණිය, 2014

වෙල්ටන් ජේම්ස්, මොනැහන්, මෙලනි ඇස්. එච්., **මධ්‍යම උපාධි තර්ක ශාස්ත්‍රය**, රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්ථමේන්තුව, 1966

පුවත්පත්

ඉරිදා ලංකාදීප, 2018. 09. 09
දිවයින, 2018. 08. 12

අන්තර්ජාල

<https://www.youtube.com/watch?v=cRcMqgmU-2o>
<http://www.parliament.lk>